

Cròniques de fires

Expominerales Madrid 2022

Jordi GIL GARCÍA-MIGUEL (GMC, Barcelona)

gilig269@hotmail.com

Martí RAFEL FONTANALS (GMC, Barcelona)

martirafel@telefonica.net

Per fi, de nou, aquí! A l'Escuela de Minas de Madrid! El dia 8 de març de 2020 començava el malson del covid-19. Encara que la fira va poder celebrar-se, poc després, el dimecres 14 de març, s'implantava el primer confinament, que va durar tres mesos. Després de dos anys ben llargs i amb diferents ones i mutacions del covid-19, hem arribat fins a les dates d'aquesta nova edició, la 41a: 12 i 13 de març de 2022.

Han passat dos anys des de l'última edició i el temps, jutge omnipresent, ha condicionat canvis, tant en la disposició i la distribució dels expositors, com en la identitat d'aquests.

Saba nova, generacional, en els expositors; la joventut, com sempre, ve empenyent i a la fira s'han incorporat nous i joves expositors que no havien participat abans a Expominerales.

També en la distribució dels estands hi ha hagut canvis: enguany, tots s'han situat a la planta baixa del pati interior de l'Escuela, sent més fàcil i còmode per al públic la seva visió i localització.

A l'exterior de l'edifici, al pati, van continuar els tallers per a nens i adults, així com la famosa *batea* de l'or, on nens i nenes gaudien, sota l'atenció dels adults.

Un altre dels canvis va ser el dels dies de fira. Aquest any només era dissabte i diumenge, tancant una hora per a menjar i muntant els estands el divendres.

La fira ha estat un èxit d'assistència de públic, tant d'aficionats com de col·leccionistes. Es respirava en l'ambient que hi havia fam de fira, de veure, tocar

minerals, fòssils, etc., i es va notar positivament en el transcurs de l'esdeveniment.

El retrobament amb els amics, companys, col·legues mineralogistes després d'aquesta llarga espera en el temps, obligats per les circumstàncies, va ser molt emotiu i saludable.

Esment a part mereix l'organització, per la seva feina, que va ajudar enormement al desenvolupament de la fira. I felicitar també al seu coordinador, Christian Peña Narciso, i al seu equip per la seva eficàcia i professionalitat.

Enguany, el pòster de la fira ha triat la portada del llibre *La colección Sainz de Baranda. Un testimonio de la mineralogía del siglo XIX*, del qual són autors Benjamín Calvo i Jesús Villar.

El llibre es presentà al claustre de l'Escuela durant la fira. És una edició limitada no venal i, degut al seu gran acolliment, es va esgotar de seguida. Felicitacions als autors.

Cal destacar la conferència que es va fer el diumenge 13. Gonzalo García García, Enginyer Superior de Mines per l'Escuela de Minas de Madrid, va presentar vídeos realitzats amb un dron de les principals mines d'Espanya i els seus edificis, amb gran impacte visual i didàctic.

En gairebé totes les fires ibèriques: tant espanyoles, com portugueses, es nota, cada vegada més, la incorporació de cercadors de minerals. Ja no tan sols busquen els seus exemplars, sinó que els comparteixen i porten a les fires, i això anima i enriqueix el món del col·leccionisme mineralògic.

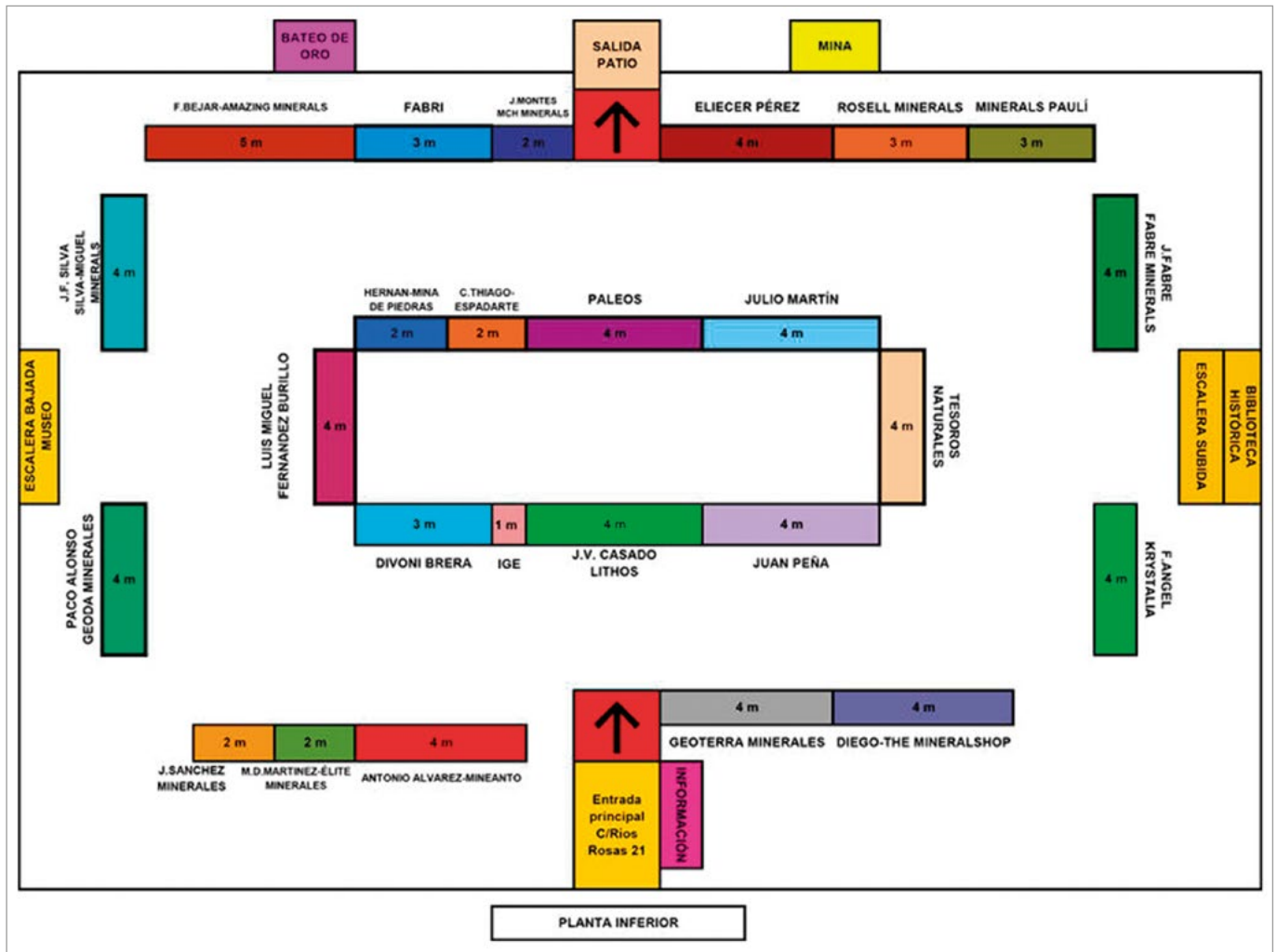
Comentarem el que es va exposar i es va veure. A través dels expositors i amb l'ajuda del plànol de l'exposició, serà més fàcil descriure Expominerales 2022 de l'Escuela de Minas de Madrid.

EXPOMINERALES
MADRID

12 · 13
Marzo 2022
expominerales.com
f t y in i

Mimetita
Johannesbergstadt,
Sachsen (Almanya)
Colección Sainz de Baranda
Fotos: Jose Manuel Sanchez

ETSIME-UPM
POR LOS ODS

El nombre total d'expositors va ser de 25, dels quals 5 eren nous a la fira. Eren: F. Béjar, d'Amazing Minerals; M. D. Martínez, d'Elite Fine Minerals; J. L. Sánchez Minerales; Juan Félix Silva Minerals i Divoni Brera. Dels altres 20 expositors, alguns eren "habituals" de la casa, amb molts anys d'antiguitat i presència continuada.

Començant pels nous expositors, Fernando Béjar, d'Amazing Minerals, amb els minerals exposats en unes lluminoses vitrines, va mostrar una gran representació de fluorita d'Astúries, de gairebé tots els jaciments clàssics: Berbes, mina "Emilio", mina "Jaimina", La Collada, mina "La Viesca", mina "Moscona", etc. De la resta del país destacaven unes limonites de la mina "Trinidad", de Benalmádena, a Màlaga. També mineral variat de Portugal i zeolites de l'Índia.

Un altre dels nous, però amb una àmplia experiència en fires, tant nacionals com estrangeres, Miguel David Martínez, d'Elite Fine Minerals, va aportar bones i representatives fluorites asturianes, sobretot de "La Viesca", i un gran mostrari de minerals de Múrcia, la seva terra. Com a novetat va presentar calcita amb matriu de guix de la Rambla de las Yeseras, La Pinilla,

a Fuente Álamo de Murcia i mostres de bona qualitat d'aragonita amb siderita del complex miner "Santa Isabel", Sierra de Enmedio, Almendricos, Lorca.

Cal destacar també, per la seva bellesa i els seus intensos colors, la turmalina d'Araçuai, a Minas Gerais, al Brasil.

Al seu costat, un altre debutant, saba nova en aquest món de fires, José Luís Sánchez, cercador i bon coneixedor del món subterrani, amb una àmplia representació de minerals, sobretot valencians i murcians.

Juan Félix Silva és un vell conegut de les fires del nord, sobretot Bilbao, i gran cercador de minerals. Va aportar novetats de jaciments poc coneguts, com unes interessants mostres de quars (varietat calcedònia) en geodes i agregats coral·loides i estalagmítics d'un bell color ataronjat i molt aeris, d'una nova localitat: afloraments de les riberes del riu Quelles, a Navarra. Goethita de la mina "Excomunicada", a San Martín de Oscos, a Astúries, bellament irisades. També, ja coneguts, quarsos de la mina "Emilio" i quarsos molt brillants i transparents, d'hàbit "pic de flauta" en matriu, d'Alkiza, a Gipuzkoa. Bona estrena.

Divoni Brera, filla d'un "històric" de Madrid, José M.

Brera, de tots conegut, amb una varietat combinada de joies i minerals.

Julio Martín, de Gea, va aportar, sota el nostre criteri, la millor notícia de la fira. Va oferir mostres de la ja ex-col·lecció de Santiago Jiménez, conegut en el nostre món per ser l'organitzador i coordinador de la fira de Bilbao, primera fira oficial d'Espanya el 1978, i *curator* de la col·lecció itinerant d'Iberdrola.

Santiago Jiménez, gran coneixedor de la mineralogia i mineria del nord d'Espanya, va aconseguir recollir una gran col·lecció de diversos jaciments del País Basc i àrees geogràfiques pròximes, destacant localitats clàssiques del nord, de difícil recollida avui dia, per haver desaparegut la gran majoria. Gràcies a l'amistat de Julio Martín amb la família de Santiago Jiménez, la seva col·lecció no ha quedat en l'oblit i els

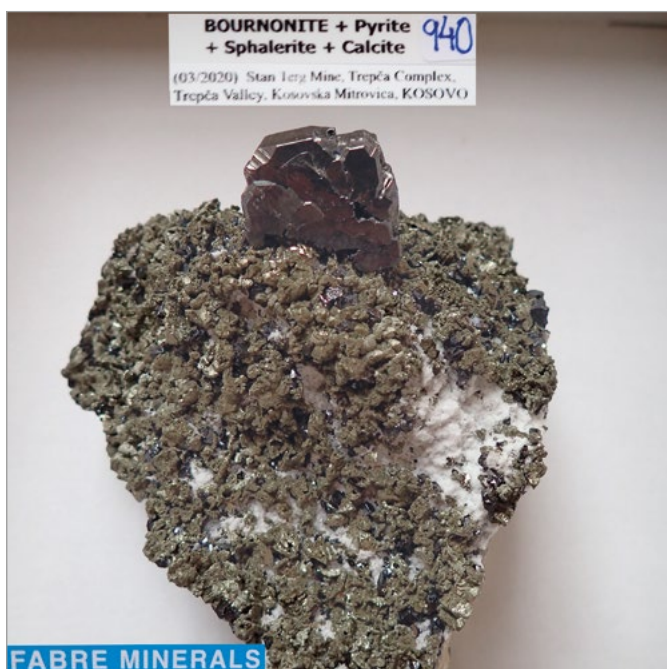
col·leccionistes hem pogut gaudir i recuperar els seus minerals per a les nostres col·leccions i per a la comunitat mineralògica.

Entre els minerals de la col·lecció de Santiago Jiménez destacables, per la seva bellesa, qualitat, raresa i localitat: la clàssica calcita de la mina "Julia", a Bilbao; pirita de la mina "Respina", a Puebla de Lillo, de diferents hàbits; una mostra completa de la paragènesi: quars, calcita, quars (var. ametista) i analcima, de l'aflorament d'Enekuri, Bilbao; datolita de la pedrera d'Errigoiti, a Guernika; geodes de quars seccionades i amb matriu, de Tubilla del Agua, Burgos; microclina i quars del plutó de la Cabrera, a la Sierra de Madrid, de gran mida i desenvolupament cristal·logràfic; calcita de Cicero, a Cantàbria, de diferents hàbits; goethita de La Arboleda, a Bizkaia. La selecció de material espanyol era molt triada i acurada. També havia exposat material internacional divers. Rarament apareixen

col·leccions d'aquesta varietat i qualitat a fires, per la qual cosa l'ocasió no va passar desapercebuda.

Seguint amb els històrics, Francisco Alonso Couce 'Pacazo', de Geoda, portava material variat internacional, destacant pirita, de mida decimètrica, de la mina Huanzalá, Dos de Mayo, al Perú; plata de Saxònia, a Alemanya, de principis del segle XX; i també piromorfita de Les Farges, a França; a més d'una molt bona selecció de fòssils, la seva especialitat, en la qual sobresortia coral fossilitzat en calcedònia, de bon color i mida, del Miocè superior, de Tampa, Florida, als Estats Units.

Seguim, ara amb Jordi Fabre, de Fabre Minerals. Jordi ens té acostumats a minerals de qualitat, tant nacionals com internacionals. Destacaríem, sobretot, per la seva qualitat i raresa, un exemplar de diaforita de Hiendelaencina, de la mina "La Verdad de los Artistas", amb la seva típica paragènesi, espècimen de

mitjan segle XIX i un autèntic tresor; una seleccionada representació de fluorita d'Astúries; del Marroc, les novetats i localitats que han aparegut últimament : l'or natiu d'Aouint Ighoman, jaciment que sembla inesgotable, a Assa-Zag; l'elbaïta (var. rubel·lita), de Beni Bouzra, a la província de Chefchaouen ; i l'amplíssima paragènesi de Bou Nahas, destacant les epimorfosis de barita en pirita; a més de les seves diferents espècies i localitats, tant clàssiques com noves del nostre veí Marroc.

Quant a material internacional, a part del Marroc, mereixen ressenya especial Portugal, amb el seu jaciment més conegut, Panasqueira, amb fluorita, fluorapatita i la seva extensa paragènesi, i la Xina, amb una àmplia varietat i raresa d'espècies i, com és

habitual en aquest país, amb localitzacions bastant poc concretes.

Luis Miguel Fernández Burillo, un altre "pes pesat" de las fires de minerals, va exposar una gran varietat de minerals, tant de la península Ibèrica i el Marroc, com de la resta del planeta, amb el seu acostumat mestratge i bon gust en la seva exposició. Destacaríem una prehnita de la Sierra de Madrid, de tipus alpí; calcita i dolomita de les mines de La Florida, a Cantàbria; quars (var. jacint de Compostel·la), centimètric i de bon color, de Xella, a València; i una àmplia i variada mostra de fluorita d'Astúries, amb remarcables exemplars de "La Viesca".

De Portugal, gran i cuidada selecció de Panasqueira, destacant les mostres de fluorapatita en tots els seus

hàbits i colors; per a gaudir-ne. El Marroc estava molt ben representat en les seves localitats clàssiques: Bou-Azzer, Touissit, Mibladen.

De la resta del món, ens va cridar l'atenció un beril (var. aiguamarina), de Gilgit, al Pakistan; rodocrosita de la famosa mina Sweet Home, a Colorado, als EUA.; delicada brasilianita de Linópolis, Minas Gerais, al Brasil. Seguint amb Sud-Amèrica, rodocrosita estalctítica, en secció polida, d'intens color, de la mina de Capillitas, a Catamarca, a l'Argentina; quars amb inclusions grogues, de Boyacá, a Colòmbia. També un set de microclina varietat amazonita amb quars fumats, de Pikes Peak, Colorado, als EUA., d'un intens color blau. I un llarg etcètera internacional excel·lent.

Félix Ángel, de Krystalia, un altre històric de la fira, com sempre va exposar un ampli repertori d'exem-

plars més internacionals que nacionals, destacant en els primers quars, transparent amb inclusions líquides, de Coahuila, Mèxic; també creedita, de la mina Navidad, a Durango. D'Espanya, bona calcita en dolomia de les mines de La Florida, a Cantàbria, bon exemplar i representatiu del jaciment; calcita amb quars en dolomita rosada, de la mina "Respina", a Puebla de Lillo, a Lleó. I finalment, de Panasqueira, a Portugal, bona representació del jaciment.

De Juan Peña, de Sevilla, cercador de minerals amb molta experiència, un mostrari de les seves captures per tota la península Ibèrica. Citarem la cerussita, en macles en gelosia, de la mina "El General", del Valle de Alcudia, a Ciudad Real; fluorita de la mina "Rosalia", d'Hornachuelos, a Còrdova; barita de la *corta* "Salomón", a Riotinto, Huelva, de gran mida i bons cristalls,

una peça vella i rara; i material variat del districte miner de Linares-La Carolina, a Jaén.

En aquest estand també hi era present Antonino Bueno, que oferia de Portugal bones mostres d'autunita i furcalita sobre quars cristal·litzat, de gran fluorescència; la furcalita, rara i escassa; totes dues de la mina N. S. Assunção, a Sátão, Portugal. Una magnífica representació de la mina "Las Cruces", a Gerena, en la qual vam poder veure bones peces de calcosina, djurleïta, harmotoma i luzonita amb tennantita. Gran representació d'esfalerita acaramel·lada d'Àliva, de gran port i bona qualitat. I finalment, exemplars molt fins d'Oumjrane, destacant alguna marcassita i algun coure; i de Bou Nahas, un bon lot de barita; tots dos jaciments al Marroc.

No ens oblidem de la resta d'expositors que, tots sense excepció, van col·laborar amb els seus minerals i fòssils a engrandir el prestigi de la fira i a divulgar

el coneixement i col·leccionisme dels minerals i els fòssils.

En resum, Expominerales Madrid, de la Escuela de Minas (E.T.S. Ingenieros de Minas y Energía), continua sent un referent a Espanya de fires de minerals, tant per la quantitat i qualitat dels seus expositors com pel seu entorn i situació en el bell edifici on es realitza: l'Escuela de Minas, amb el seu museu de minerals i fòssils, el Museo Histórico Felipe de Borbón. I per la seva bella i cuidada biblioteca històrica. Només per aquesta ja val la pena visitar Madrid.

I no oblidem que al seu costat està l'edifici de l'IGME, l'Instituto Geológico y Minero de España, que alberga el Museo Geominero, amb les seves àmplies col·leccions sistemàtiques i comunitàries, també en una esplèndida ubicació, en un edifici on es troba una de les claraboies més boniques d'Europa.

Pàgines 73 (baix) a 76: fotos de Martí Rafel.

Pàgines 77 (baix) a 80 (dalt+centre): fotos i col·lecció de Martí Rafel.

Pàgina 80 (baix): fotos de Martí Rafel i col·lecció de Jordi Gil.

Calcita: pedrera del Turó de Can Ribes, Sant Feliu de Llobregat, el Baix Llobregat, Barcelona, Catalunya, Espanya. 8,2 x 6,6 cm. FABRE MINERALS (excol·lecció Joaquim Folch).

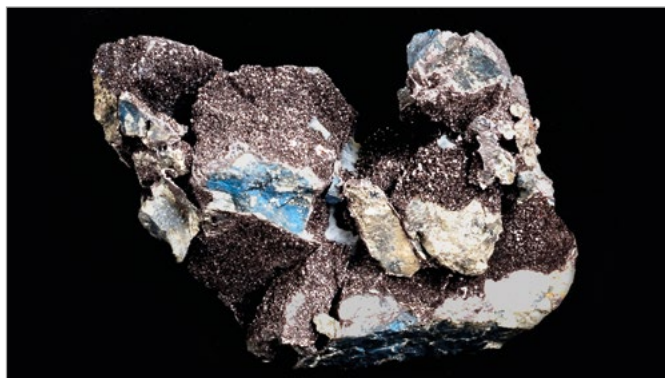

Elbaïta (var. rubelita): Beni Bouzra, Chefchaouen, Tànger-Tetuan-Al Hoceïma, Marroc. 7,1 x 4,7 cm. FABRE MINERALS

Aragonita i siderita: complex miner "Santa Isabel", Sierra de Enmedio, Almedricos, Lorca, Múrcia, Regió de Múrcia, Espanya. 10,3 x 7,1 cm. ELITE FINE MINERALS.

Luzonita i tennantita: mina "Las Cruces", Gerena-Guillena-Salteras, Sevilla, Andalusia, Espanya. 6,8 x 4,4 cm. ANTONINO BUENO.

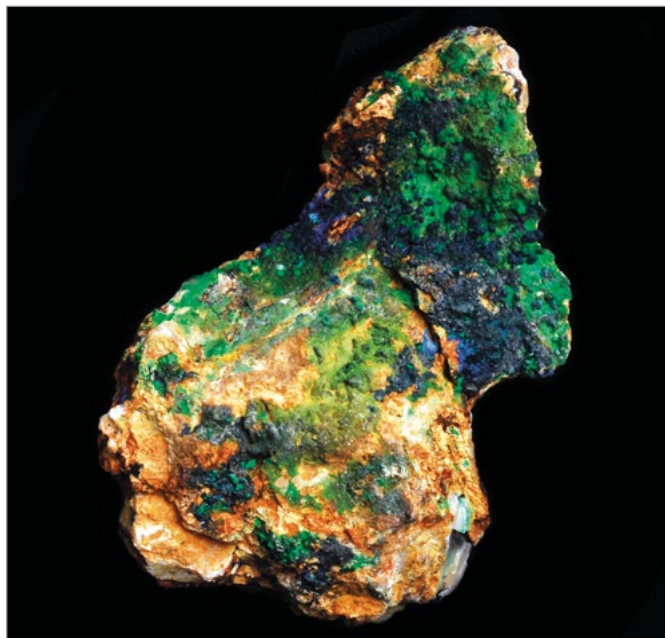
Quars (var. calcedònia): aflorament de sílex a la riba del riu Queiles, Cascante-Tulebras, Navarra, Comunitat Foral de Navarra, ESPANYA. 11,0 x 10,8 cm. SILVA MIGUEL MINERALS.

Calcita: mines de Karrantza Harana, Karrantza Harana, Enkartzioak, Bizkaia, País Basc, Espanya. 8,1 x 7,5 cm. GEA MINERALES (excol·lecció Santiago Jiménez).

Aragonita: mina "La Profunda", Collada de Cármenes, Cármenes, Lleó, Castella i Lleó, Espanya. 12,3 x 8,6 cm. GEA MINERALES (excol·lecció Santiago Jiménez).

Atzurita, conicalcita i bayldonita: minas de la Loma de Hamapega, Alanís, Sevilla, Andalusia, Espanya. 8,5 x 5,7 cm. JUAN PEÑA.

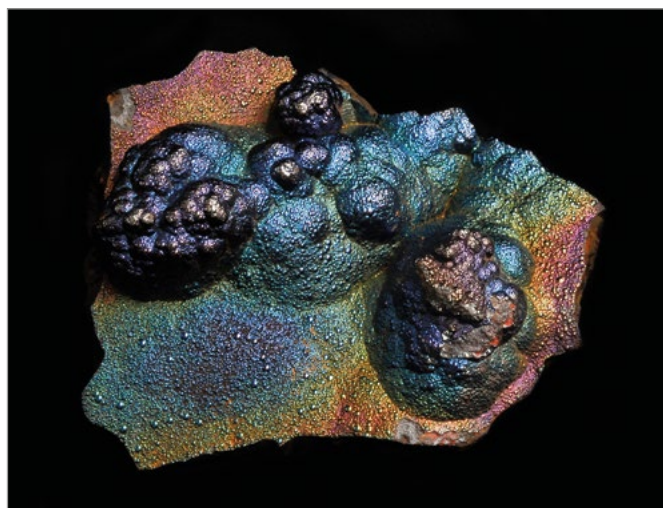
Diaforita, quars i siderita: mina "La Verdad de los Artistas", Hiendelaencina, Guadalajara, Castilla-la Manxa, Espanya. 5,8 x 3,3 cm. FABRE MINERALS (excol·lecció Carles Curto).

Quars: mina "Txomin", mines de Karrantza Harana, Karrantza Harana, Enkartzazioak, Bizkaia, País Basc, Espanya. 16,7 x 9,8 cm. GEA MINERALES (excol·lecció Santiago Jiménez).

Actinolita (var. bissoilita): pedrera de Lorka, Lorka, Deiერი, Navarra, Comunitat Foral de Navarra, Espanya. 9,9 x 8,0 cm. GEA MINERALES (excol·lecció Santiago Jiménez).

Goethita: La Arboleda, Trapagaran, Bilbo Handia, Bizkaia, País Basc, Espanya. 12,5 x 9,8 cm. GEA MINERALES (excol·lecció Santiago Jiménez).

Quars, albita i ortoclasa: pedrera "Los Taberneros", El Berrueco, Madrid, Comunitat de Madrid, Espanya. 12,3 x 11,0 cm. GEA MINERALES (excol·lecció Santiago Jiménez).

Quars (var. ametista) i calcita: aflorament de Pillow-Laves d'Enekuri, Enekuri, Bilbao, Bilbo Handia, Bizkaia, País Basc, Espanya. 7,6 x 6,0 cm. GEA MINERALES (excol·lecció Santiago Jiménez).

Guix: Cueva de los Judíos, Sangrices, Karrantza Harana, Enkartzazioak, Bizkaia, País Basc, Espanya. 15,7 x 9,0 cm. GEA MINERALES (excol·lecció Santiago Jiménez).

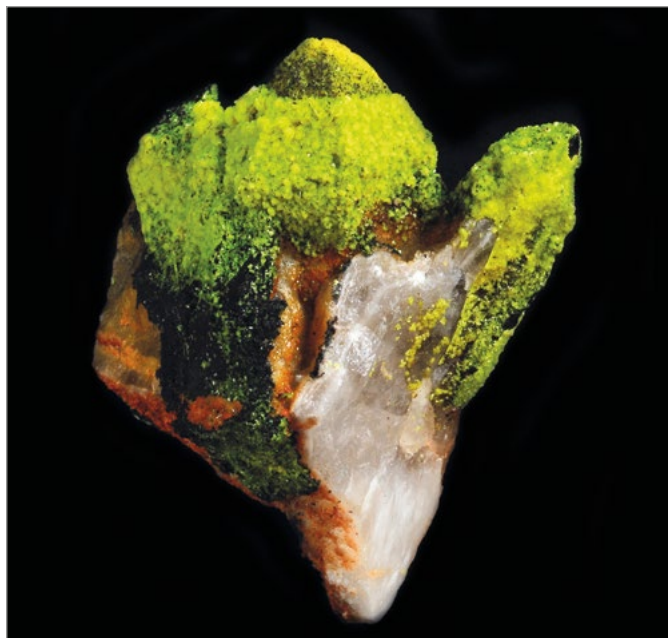
Galena i pirita: mina de Túneles de los Moros, Ermita de Santiago, Jubera, Santa Engracia del Jubera, La Rioja, La Rioja, Espanya. 13,5 x 7,6 cm. GEA MINERALES (excol·lecció Santiago Jiménez).

Analcima: aflorament de Pillow-Laves d'Enekuri, Enekuri, Bilbao, Bilbo Handia, Bizkaia, País Basc, Espanya. 9,7 x 7,4 cm. GEA MINERALES (excol·lecció Santiago Jiménez).

Beril i quars: Los Rancajales, Cerro de San Pedro, Soto del Real, Madrid, Comunitat de Madrid, Espanya. 13,6 x 10,0 cm. GEA MINERALES (excol·lecció Santiago Jiménez).

Furcalita i quars: mina Senhora da Assunção, Aldeia Nova, Ferreira de Aves, Sátão, Viseu, Portugal. 6,0 x 5,5 cm. ANTONINO BUENO.

Pirita: mina "Respina", Puebla de Lillo, Lleó, Castilla i Lleó, Espanya. 2,8 x 2,7 cm. GEA MINERALES (excol·lecció Santiago Jiménez).